

Tüccar, Milletin emeği ve üretimini kıymetlendirmek için eline ve zekasına emanet edilen ve buna liyakat göstermesi gereken adamdır

Bize tevcih edilen bu şerefe layık olacağımıza and içelim

Ekonomi gazeteciliğinde öncü

TİCARİRET

GÜNLÜK SİYASİ TİCARİ GAZETE

6 OCAK 2021 ÇARŞAMBA

Baskıda "Fark" yaratma sanatı
Tükelmat
www.tukelmat.com.tr/232 461 71 94
5615/1 Sokak No:41 Kat:1 Camdibi/ BORNOVA

Sektörlerin gözüyle 2021 Türkiye ekonomisi

Hazırlayanlar: Duygu Göksu, Kübra Topal, Selda Ak, Seza Nur Demirparmak

(2)

◆ **Suiçmez: Pandemi sürecinde de yapısal sorunları çözmek yerine "yerli ve milli" söylemi dışında yerli üretimi korumaya yönelik somut ekonomik desteklere dayalı üretim seferberliğine yönelik kamucu tarım politikaları uygulamaya konulmuyor**

Tarım sektöründe 2021 de kriz yılı olacak

"2020 yılında çiftçinin toplam borcu 180 milyar TL düzeyine yükseldi. Bankalarca kullanılan toplam 128 milyar lira tarımsal kredinin 118 milyar TL'si nakdi kredi, 5.4 milyar TL'si takipteki kredi ve 4.7 milyar TL'si gayri nakdi kredi oldu"

2020 yılında, Covid-19 salgınında insanların ilk önce market raflarına koşarak kişisel gıda stoku yapması, ülkelerin dış ticarete korumacı politikalara dönerek üretimlerini ve ülke stoklarını artırmaya çalışması, gıdanın önemini ve büyük ölçüde doğa koşullarına bağlı üretimin yapıldığı tarım sektörünün her koşulda desteklenerek üretimin devamlılığının bir zorunluluk olduğunu anımsattı. Tarım ve Hayvancılık sektörünün 2020 yılını değerlendiren TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Bakı Remzi Suiçmez, 2021 yılına dair öngörülerini paylaştı.

Suiçmez, "Rant ve faiz ekonomisi yerine üretim ekonomisine geçilmediği sürece Pandemi sürecinin belirsizliği ve ülkemizde yaşanan ciddi kuraklık sorununun da etkisiyle 2021 yılı tarım sektörü için kriz yılı olmaya devam edecek" dedi.

"Ekonomik destek paketinde tarıma yer verilmedi"

Pandemi sürecinde gıda egemenliği, gıda güvenesi ve gıda güvenliği kavramlarının öneminin anlaşıldığına vurgu yapan Suiçmez, "Küresel salgın, bitkisel ve hayvansal üretimin bütünü olan tarım sektöründe dünya genelinde kamunun rolünün, tekeli özel sektöre bağlı serbest piyasa ekonomisinin, küresel ticaret kurallarının ve uluslararası ilişkilerin yeniden sorgulanmasına yol açtı. Halen AB'nin verdiği tarımsal destekler ülkemizden 4 kat, ülkeler bazında Almanya 18.4, Fransa 16.7, Hollanda 12.3, İtalya 4.1 kat daha fazladır. Çiftçisini ülkemizden çok fazla destekleyen AB, ABD, Rusya dahil gelişmiş ülkeler salgının yarattığı risklere karşı tarım sektörüne yönelik ek ekonomik önlemler aldı. Çözülmeden altyapı sorunlarının yanında yetersiz ve zamanında ödenmeyen destekler, yüksek girdi maliyetleri ve yüksek kredi faizleri nedeniyle dış ülke çiftçileriyle rekabet edemeyen ülkemizde, Cumhurbaşkanı tarafından 18 Mart 2020 tarihinde açıklanan "Ekonomik İstikrar Kalkını" ve 25 Mart 2020 ile 14.12.2020 tarihinde açıklanan ek ekonomik destek paketlerinde tarım sektörüne yer verilmedi" değerlendirmelerinde bulundu.

"Çiftçi devletten alacaklı durumda"

Tarım sektöründe verilen desteklerin yetersizliğine vurgu yapan Suiçmez, "2006 yılında çıkarılan 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 21. maddesindeki tarımsal desteklemeler için bütçeden ayrılacak kaynağın milli gelirin %1'inden az olamayacağı hükmüne rağmen,

verilen desteğin milli gelire oranı yıllara göre %0,4-0,6 aralığında kaldı. 2019 yılında 16,1 milyar TL, 2020 yılında 22 milyar TL olan Tarım ve Orman Bakanlığı destekleme bütçesi, 2021 yılı için yine 22 Milyar TL olarak teklif edilmiş, TBMM görüşmelerinde bu miktar 24 Milyar TL'ye çıkmıştır. Oysa 5488 sayılı Yasaya göre çiftçilerimize verilmesi gereken en az destek miktarı 2020 yılı için en az 43 milyar TL, 2021 yılı daha da fazla olmalıydı. Bu durumda çiftçi devletten yine alacaklı durumda" ifadelerini kullandı.

2021'de desteklerde azalış öngörülüyor

Yurt dışına bağımlı olduğumuz mazotta dövizdeki ciddi artışa karşın verilen desteğin %6.1 oranında azaltıldığına dikkat çeken Suiçmez, "2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı ile 2021 yılında ödenecek 2020 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar incelendiğinde; ülkemizde artan enflasyon ve döviz kuruna karşın tarımsal desteklerde ciddi artış içermemekte, aksine azalışlar öngörülmektedir. Devlet tarafından çiftçiye verilen mazot desteği 2020 yılında 2 milyar 901 milyon TL iken 2021 yılında 2 milyar 724 milyon TL'ye düşürülmüştür. Yurt dışına bağımlı olduğumuz mazotta dövizdeki ciddi artışa karşın destek %6.1 oranında azaltılmıştır. Gübre desteği 2020 yılında 840 milyon TL iken 2021 yılında 788 milyon TL'ye düşürülmüştür. Kesinti oranı %6.2'dir. Hayvancılık desteklerindeki azalış ise %9.6 düzeyindedir" diye konuştu.

"Çiftçi kaderine terk ediliyor"

Yeterli olmayan desteklerin yanı sıra bir diğer önemli sorun zamanında ödenmemesi olduğunu vurgulayan Suiçmez, "2020 Kasım ayı verilerine göre 2019 yılına ait desteklerin henüz %84'ü ödenmiştir. Devletin fazlasıyla alacaklı iken uygulanan gecikmeli bu ödeme şekli çiftçiye sürekli borçlu konumuna düşürmektedir. Resmi olarak açıklanan %14 enflasyon oranı, %30'ları aşan döviz kur artışı, dövizle bağlı girdi maliyetlerindeki %30-60 artış karşısında, destekleme ödemelerinin gelecek yıllara kalacak olması nedeniyle ödediği dönem çiftçiye bu desteklerin neredeyse yarısı yansacaktır. Bu yanlış tercih üreticimizin ve üretimimizin göz ardı edilmesi, çiftçimizin borç-borç-haciz kısıncasında kendi kaderine terk edilmesi anlamına gelmektedir" açıklamalarında bulundu.

"2020'de çiftçinin borcu 180 milyar TL oldu"

Tarım Kredi Kooperatiflerinin ana para ve faizleri yapılandırma yerine haciz işlemlerini 3

ay ötelemesinin sorunları çözemediğini altını çizen Suiçmez, "2020 yılında çiftçinin toplam borcu 180 milyar TL düzeyine yükselmiştir. Bankalarca kullanılan toplam 128 milyar lira tarımsal kredinin 118 milyar TL'si nakdi kredi, 5.4 milyar TL'si takipteki kredi ve 4.7 milyar TL'si gayri nakdi kredidir. Bu süreçte 17 Kasım 2020 tarih ve 31307 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 7256 sayılı "Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun"

Kendimize yeterli olmadığımız arz açığı olan ürünlerde ülke düzeyinde yeterli ve zamanında ödenen desteklerle yönlendirilen üretim planlaması yerine ürün, hammadde ve girdilerde 2020 yılında da dışalım tercihine devam edildi. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın açıkladığı 2019 yılında 18 milyar dolar ihracat yapıldığı ve 5.3. milyar dolar fazla verdiğimiz açıklamasında, ithalat rakamlarına değinmemesi ise manidardır. Ülkemiz gıda maddeleri ve içeceklerde fazla verirken, tarımsal hammadde ticaretinde ise açık

yıllarda açıklanan en az 10 bin 551 mühendis atanması sözü tutulmadı. Tarım danışmanlarının 46.000 TL olan destekleri de sabit tutuldu" dedi.

"Söylem dışında kamucu politika yok"

Neoliberal tarım politikalarının tarım ve gıda sektörü ile kırsal alan sorunlarını çözemediğine işaret eden Suiçmez, "Ülkemizde önceki yıllarda olduğu gibi pandemi sürecinde de yapısal sorunları çözmek yerine "yerli ve milli" söylemi dışında maalesef yerli üretimi ve üreticiyi korumaya yönelik

koruyan "kamucu tarım politikaları" tercihine dönülmüştür. Çiftçilerimizin kâr ederek tarım ürünlerini sürekli üretebileceği olanakları güçlendirerek dış ülkelerle rekabet edebilmesi ve tüketicilerimizin de üretilen ve işlenen gıdalara uygun fiyatta sürdürülebilir bir şekilde ulaşması kamucu bir politika tercihi ile mümkündür" değerlendirmelerinde bulundu.

"Üretim ekonomisine geçilmeli"

Stratejik bir sektör olan tarım sektörünü gecikmeksizin koruyarak, somut önlemlerle üretim ekonomisine geçmek gerektiğine vurgu yapan Suiçmez sözlerini şöyle tamamladı: "5488 sayılı Tarım Kanunu gereği, bütçeden tarıma ayrılan kaynak, 2021 yılı bütçesi ve sonraki yıllar için gayrisafi milli hâsılının en az %1'i düzeyine yükseltilmelidir. 2019 yılı destekleme ödemeleri tüm illerimiz için derhal ödenmeli, 2020 destekleme ödemeleri ise 2021 yılının ilk yarısında ödenmelidir.

Planlama yapabilmek için güncel ve sağlıklı veri yetersizliği sorunu çözülmelidir. Arazi Kullanım Planlaması ile tarım alanlarımızın korunmalıdır. Desteklerin yönlendiriciliğinde ivedilikle bölgesel ve bölgesel tarımsal üretim planlamasına geçilmelidir. Gübre, tohum, ilaç, yem, mazot, elektrik gibi temel girdilerin maliyetleri düşürülmeli, tarımsal girdilere destek verilmeli, KDV/ÖTV indirimi dahil üreticiyi ve üretimi rahatlatıcı önlemler ivedilikle alınmalı, ek ekonomik destekler açıklanmalıdır. Üreticilerimizin kamu ve özel bankalar

ile Tarım Kredi Kooperatiflerinden aldıkları krediler yapılandırılmalı, faiz silinmesi yanında anapara için kredinin alındığı dönemin koşullarıyla yapılan gündeme gelmelidir.

Çiftçilerin BAĞKUR ve SSK borçları ertelenmelidir. Kredi Garanti Fonu (KGF) kredileri tarım işletmelerini de kapsamalıdır. Tarımsal sulama yatırımları artırılmalı, elektrik ve su için çiftçi borçları yapılandırılmalıdır. Tarımsal girdilerin üretimi ve üreticiye ulaştırılması konusunda ülkemiz için farklı seçenekler aranmalı, öncelikle tarımsal ilaç ve gübre olmak üzere yerli girdi üretimi-ne yönelik gerekli ar-ge çalışmalarını hızlandırılmalı ve süreç koşulsuz desteklenmelidir" diye konuştu.

"Öncelikli olmayan projeler durdurulmalı"

"Tarımsal desteklemelere geçmiş yıllar yanlış politika tercihleri bir yana pandemi belirsizliği ve ciddi kuraklık tehdidi altında 2021 yılında kaynak yok dayatmasına ve aldatmacasına karşı, Kanal İstanbul ve Millet Bahçesi gibi öncelikli olmayan projelerin derhal durdurulmasını, Kamu Özel İşbirliği (KOİ) gibi rant projelerinin denetim altına alınmasını, kamu kaynaklarının üretimi artırmaya ve topluma yararına kullanılmasını öneririz. Söylem dışında gerçekten yerli ve milli politikalarla çiftçilerimizin tarım ürünlerini üretebileceği olanakları güçlendirilmesi ve tüketicilerimizin de bu gıdalara uygun fiyatta sürdürülebilir bir şekilde ulaşmasının sağlanması mümkündür."

✓ **Pandemi sürecinde gıda egemenliği, gıda güvenesi ve gıda güvenliği kavramlarının öneminin anlaşıldığına vurgu yapan Suiçmez, "Küresel salgın, bitkisel ve hayvansal üretimin bütünü olan tarım sektöründe dünya genelinde kamunun rolünün, tekeli özel sektöre bağlı serbest piyasa ekonomisinin, küresel ticaret kurallarının ve uluslararası ilişkilerin yeniden sorgulanmasına yol açtı" dedi.**

kapsamında toplam 500 milyar TL karşılığı kamu alacağı yeniden yapılandırıldı. Çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Bankası borçlarının yeniden yapılandırılması ilgili bir düzenlemeye yer verilmedi. Çiftçilerimizin 128 milyar TL krediyi karşılık 200-225 milyar TL civarında teminat göstermesi sonucu traktörü, hayvanı, evi, arsası üzerine ipotek konuldu. Bu süreçte Tarım Kredi Kooperatiflerinin ana para ve faizleri yapılandırma yerine haciz işlemlerini 3 ay ötelemesi çözüm değildir. Çözüm, küçük aile işletmelerinin borç batağından kurtarılıp ürettiğinden kâr edecek şekilde tarımsal üretime devamının sağlanmasıdır" diye konuştu.

"Başka ülkelerin çiftçileri destekleniyor"

Son 10 yılda mazottaki fiyat artışının %216 olduğunu hatırlatan Suiçmez, "Gübrelerden ürede %292, DAP'ta %262, 20:20:0 kompoze gübrede %277 olurken, ürün fiyatlarındaki artışlar çok daha düşük düzeyde kaldı. Girdi maliyetlerinin yüksek olması nedeniyle kazanç elde edemeyen üreticinin üretimden uzaklaşması 2020 yılında da devam etti. Dövizle bağlı mazot, gübre, ilaç, yem gibi tarımsal girdilerde KDV/ÖTV indirimi ısrarla gündeme getirilmemektedir.

vermeye devam etmektedir. Ülkemizde buğday, arpa, mısır, ayçiçeği dahil sadece gümrük vergilerinin düşürülmesi ya da sıfırlanmasıyla gıda fiyatlarının düşmediğinin görülmesine rağmen, gıda fiyatlarını düşürme terbiye etme anlayışı ülkemizi birçok üründe dışa bağımlı hale getirirken, kendi çiftçimizden esirgenen destek başka ülke çiftçilerine verilme devam etti" ifadelerini kullandı.

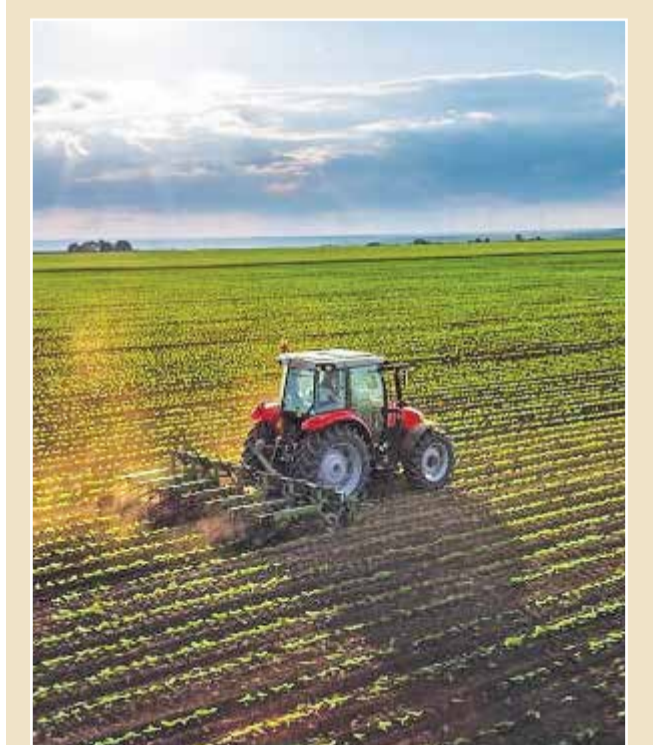
"10 bin 551 mühendis atanmasını sözü tutulmadı"

Tarımsal üretim planlamasının gündeme getirilmesi gerektiğini aktaran Suiçmez, "Ülkemizde uyarılarımıza karşın "Tarımsal Üretim Seferberliği" ilan edilerek, hibe yardımı ile tüm ekilebilir arazilerin üretime katılması yerine; 7 üründe 21 ilde üreticilere tohumların yüzde 75'inin hibe edilmesi ile ek hazine arazilerinin tarıma açılması gibi küçük çaplı pansuman önlem niteliğindeki gıda arzı sorununu çözmekten uzak parça projeler gündeme geldi. Oysa, soruna bütüncül bakılmalı ve somut desteklerle ülke düzeyinde tarımsal üretim planlaması gündeme getirilmeliydi. Tarımın teknik kadrosunu oluşturan Ziraat Mühendislerinin kamuya atanması konusundaki eksik atama sorunu 2020 yılında da sürdü ve önceki

somut ekonomik desteklere dayalı üretim seferberliğine yönelik kamucu tarım politikaları uygulamaya konulmamaktadır. Tarımsal altyapı sorunlarının çözülmediği, dışa bağımlı girdi fiyatlarının sürekli arttığı, uygun kredi olanaklarının yaratılmadığı, desteklerin yeterli ve zamanında ödenmediği öntümüzdeki üretim döneminde iklim koşullarındaki olumsuzluklar da çiftçilerimizi daha zor bir dönemin beklediğini göstermektedir. Rant ve faiz ekonomisi yerine üretim ekonomisine geçilmediği sürece Pandemi sürecinin belirsizliği ve ülkemizde yaşanan ciddi kuraklık sorununun da etkisiyle 2021 yılı tarım sektörü için kriz yılı olmaya devam edecektir"

"Kamucu tarım politikalarına dönülmeli"

"Ülkemiz tarım sektöründe kısa ya da orta vadeli ekonomik veya teknik çözümler dışında, asıl çözüm köklü bir tarım politikası değişikliğine gitmekten geçiyor. Covid-19 salgını sürecinde dünya ölçeğinde yeniden gündeme gelen dış ticareteki korumacı tercihlerden ve tarımsal üretimi destekleyici politikalarından ders çıkararak, ülkemizde dışalma, özelleştirmeye ve mutlak serbest piyasaya dayalı, destekleri azaltan "neoliberal tarım politikaları" yerine, yerli üretimi ve üreticiyi

✓ **"Tarımsal desteklemelere geçmiş yıllar yanlış politika tercihleri bir yana pandemi belirsizliği ve ciddi kuraklık tehdidi altında 2021 yılında kaynak yok dayatmasına ve aldatmacasına karşı, Kanal İstanbul ve Millet Bahçesi gibi öncelikli olmayan projelerin derhal durdurulmasını, Kamu Özel İşbirliği (KOİ) gibi rant projelerinin denetim altına alınmasını, kamu kaynaklarının üretimi artırmaya ve topluma yararına kullanılmasının sağlanmasını öneririz."**